

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.

Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1929. Štev. 11.

Posamezna štev. 2 Din.

Sv. misijon v Kranju.

Na vernih duš dan se prične v Kranju sv. misijon in bo trajal do vštete nedelje 10. novembra zvečer.

V naši župni cerkvi gorita dve svetiljki pred misijonskim križem za vse duše, ki potrebujejo razsvetljenja, luči, milosti, resnice... In na križu visi On, ki je pot, življenje in resnica. Križana Ljubezen nam kliče hrepenenče besede raz križa: „Žejen sem. Po dušah me žeja.“

Bratje in sestre! Odprimo oči in razumevajmo znamenja časov! Sv. Duh nas kliče v tem času po apostolu: „Bratje, vemo, ura je že, da iz spanja vstanemo. Zdaj je naše zveličanje blizu. Noč je prešla, dan se je približal. Vrzimo torej od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe! Oblecite Gospoda Jezusa Kristusa!“

Na vrata naših src trka v dneh svetega misijona božja Ljubezen in nas kliče vse, prav vse, k sebi, k resnici, k pokori, k življenju v Bogu. Te dni, ko slišite glas božji, nikar ne zapirajte svojih src! Ne odslovite Gospoda! Misijonski čas je čas zveličanja, je doba resnega dela za zveličanje duše. Poravnajmo račune z Bogom, s svojo vestjo, z bližnjim, da postanemo v resnici otroci božji in dediči nebes.

Starši! Bog Vas je storil Vašim dragim ka-
žipot v nebo. Pripeljite torej v tem milostnem času
svojce k Gospodu! Predvsem prekrasite svoje duše,
da boste novo testo v Jezusu! Svoji družini pa bo-
dite luč vodnica — z besedo in zgledom! Potem
bo postala vaša družina drugi Nazaret. Rotimo Vas
v ljubezni Gospodovi, skrbite, da se noben član
vaše družine ne odtegne milosti sv. misijona. S po-
žrtvovalnostjo uredite med časom sv. misijona svoje
delo v družini tako, da bodo mogli vsi: otroci, posli:
pomočniki, vajenci, dijaki in drugi, ki so izročeni
vaši skrbi, posecati misijonske govore in prejeti
sv. zakramente.

Zadnji misijon! Za marsikaterega župljana
bo to zadnji misijon, morda zadnja prilika, da po-
ravna svoje račune z Bogom, da uredi svoje živ-
ljenje, da se pripravi na veliko pot v večnost. Mo-
gočno bo pel po župniji misijonski zvon, njegov
glas bo prodrl v vsako hišo, klical bo vsako dušo. —
Morda bo zadnjič tebi pel —, morda bo zadnjič v
v življenju vabil —. Vsi opravimo sveti misijon tako,
kakor da bi bil za vse zadnji...

Bilo je v podeželskem mestu ob misijonu. Vsa
župnija se je udeleževala misijonskih govorov in
spovednice so bile oblegane noč in dan. Predzadnji
dan je bil določen za moše — stanovski govor in
in skupno spovedovanje za moše. V mestu je ži-
vela mala uradniška družina. Soproga je prejšnji
dan prav na lahko opomnila moža: „Jutri bo za
moše zvečer stanovski govor in spoved. Že več let
nisi bil, kaj ko bi šel ob tej priliki.“ „Pusti me
pri miru“, je odgovoril mož v zadregi. „Pa vendar
bi šel, polno možkih hodi“, je nadaljevala dobra
žena. „Kaj bodo rekli pa kolegi v uradu, da sem
postal tercijalc, da me žena komandira,“ se je bra-
nil mož. „Pusti vendar ta nespametni ozir, kaj bodo
rekli drugi; to stori, kar je prav, sicer bodo pa
najbrž tudi drugi šli; a če ne gre noben, pa ti pojdi.
Kaj pa če se ti v naglici kaj pripeti, jaz se zate
zelo bojim, toliko let že nisi bil —“ „Pusti me no
pri miru, saj sem zdrav, če bo sila, bom že opravi-
vil —“ S tem je bila debata zaključena.

Pri pridigi je bilo polno mož in tudi pri skup-
nem sv. obhajilu, tudi „kolegov“ je bilo nekaj. Par
dni za tem pa opoldan nastane v stanovanju dotič-
nega uradnika glasen krik in klic na pomoč. Ko
prihite sosedje v stanovanje, je še malo zdihnil in
bilo je po njem, kap mu je pristrigla nit življenja.

Zamudil je zadnji vlak, preslišal zadnji klic!

Naj bi ga nihče v naši župniji ne zamudil iz
malenkostnih, smešnih ozirov, iz prazne strahopet-
nosti... Saj vsi veste, da je nad nami Bog, ka-
teremu smo dolžni služiti; saj vsi veste, da je več-
nost, da bo treba enkrat umreti... Naj ne bo
nihče sam sebi nezvest, neznačajan, da bi iz ma-
lenkostnega ozira ali iz napačnega strahu opustil
svojo dolžnost, ter bi zanemaril svojo dušo. Morda
bo to zadnja prilika —.

Molimo vsi, da bi Bog dal mnogo milosti,
da bi pritegnil Gospod vse k sebi, da bi sv. misi-
jon obrodil bogate sadove in poživil versko življe-
nje v naši župniji.

„Brez mene ne morete ničesar storiti. Nihče
ne more priti k meni, ako ga moj oče ne pritegne —“,
tako je govoril naš Gospod. Od milosti božje je
odvisen uspeh sv. misijona. Milost pa Gospod deli
navadno po meri molitve. Prosite in prejeli boste!
To velja posebno v duhovnem življenju. Prosite za
se pravega duha in prejeli ga boste, prosite pa
tudi za druge, da bi prišel nad nje sv. Duh s svojo
milostjo, razsvetljenjem, da bi dal vsem duha spo-
kornosti in umevanja časa... Vsi, ki se zavedate
velikega pomena sv. misijona, molite, dosti molite
za božji blagoslov in Bog bo dal obilnih sadov —.

Dr. I. P.

Dolga spoved.

Že eden izmed sedmerih najstarejših grških modrijanov, Hilon, je smatral za najvišjo modrost poznati samega sebe. In rimski modrec Seneka je priporočal svojim učencem, naj odkrito razgalijo svoje slabosti dobremu prijatelju, če hočejo napredovati v poštenosti. Mnogo protestantov bi rado dandanes vpeljalo v svoje cerkve spoved, ker so spoznali, kolik vir dušnega miru, tolažbe in luči je vprav le-ta.

Katoliki vse to imamo. Ta zakrament tolažbe je Gospodovo velikonočno darilo. Sicer je spoved tudi malo neprijetna, kakor je pač navadno vsako resnejše delo, a kdo bi se strašil! Glej na sadove in boš z veseljem žrtvoval malo napora! Saj človek itak ne stori mnogo, glavno pri spovedi opravi nadnaravna sila — milost.

Ob sv. misijonu nam je spoved še olajšana. Govori nas pripravljajo. Zato je za mnoge uprav sv. misijon najlepša prilika, da opravijo spoved bolj skrbno in da se tedaj z vso resnobo oklenejo svojega Boga. Če pa hočemo boljše in lepše krščansko živeti, moramo pa seveda predvsem vso preteklost urediti, poravnati vse svoje račune pred Bogom. Zato je za čas sv. misijona posebno treba priporočiti dolgo spoved. Da se pa vsak lažje pripravi in se ve ravnati, naj navedemo tu nekaj vodilnih smernic za tako spoved. Ker ta ni kar za vsakega, je treba najprej povedati, kdo jo mora opraviti ali komu je zelo koristna. Potem pa nekaj navodil, kako jo opravimo, da ne bo kdo po nepotrebnem mučil sebe in spovednika ter jemal drugim pred spovednico čednost potprežljivosti.

Kdo mora opraviti dolgo spoved? Vsak, ki je naredil neveljavno spoved. Spoved more biti neveljavna iz različnih vzrokov: če kdo vedoma zamolči smrtni greh, če kdo zaradi velike malomarnosti pri izpraševanju vesti izpusti smrtni greh, ali če ni obudil nobenega kesanja ali ni imel trdnega sklepa.

Kdor si je izprašal vest vsaj s toliko vestnostjo, kakor jo pokaže pri vsakem resnem delu, pa je kak greh, čeprav smrtni, pozabil, je opravil dobro in lepo spoved, le pri prihodnji mora pozabljeni greh povedati. Če bi takrat spet pozabil, ostane ta dolžnost za naprej.

Povedati pa je treba v tolažbo vsem dušam, ki so nagnjene k boječnosti, da smo dolžni ponoviti prejšnje spovedi le tedaj, če čisto za gotovo vemo, da so bile neveljavne. Kdor samo misli, da morda ni bilo vse prav, ali tudi slutiti, kaj je bilo najbrže napačno, bo storil zelo prav, če pri novi spovedi zopet pove tudi prejšnje slabosti, zaradi dušnega miru mu je treba zelo priporočiti daljšo spoved, toda stroge dolžnosti pod smrtnim grehom mu nikdo ne more naložiti. Njegove naslednje spovedi so veljavne, čeprav je pri tem mislil, da morebiti prej ni bilo vse prav. Seveda najboljša tak človek ne ravna.

Večkrat se zgodi, da osebe, ki živijo v grešni navadi, na pr. v grešnem znanju, nimajo resničnega kesanja in trdnega sklepa pri spovedi. Hodijo k zakramentu ali iz navade ali zaradi ljudi. Pri teh so spovedi večkrat zelo dvomljive. Ako pri prvi priliki brez odpora zopet padejo, je bil njihov kes najbrž nezadosten. Takim je treba odločno svetovati, da ponove spovedi od začetka te navade, a dolžnosti niti tem ne moremo nalagati, dokler niso uverjeni, da njihove spovedi niso bile v redu.

Kdo pa naj opravi dolgo spoved, čeprav je ni dolžan? Vsi bogoslovni znanstveniki in tudi najvišji učitelji božje resnice, papeži, pišejo s toplo ljubeznijo o dolgi spovedi in naštevajo njene obilne duhovne sadove. Kajne, blagor dušam, ki srečno prestanejo sodbo pred večnim Sodnikom! Pa glejte, dolga spoved je taka sodba. Zdaj poravnaj račune, ko je še čas zveličanja, potem bo tudi zadnja sodba pred Odrešenikom v lastni osebi lahka. Že genialni Origenes je rekel, da pri spovedi prehitimo hudobnega duha, ki nas hoče tožiti pred Sodnikom. Kdor se sam obtoži zastopniku Večnega, je vedno oproščen. Dolgo

spoved naj bi opravili vsi odrasli ob važnih spremembah v njihovem življenju. Takrat je namreč treba obračunati z vsem minulim, tudi pred Bogom, in se pripraviti in obožiti za nove razmere. Kolike važnosti je pa za to spoved je lahko uvideti. Saj spoved ne odpušča samo, ampak tudi daje smernice, navodila za bodočnost in pa tudi zakramentalno božjo pomoč. V posameznostih so take važne spremembe v življenju, ob katerih naj opravimo dolgo spoved, na pr. sledeče:

1. Sprememba stanu ali načina življenja. Tako je zelo prav, da opravijo ženini in neveste pred poroko dolgo spoved za vso svojo mladost, vsaj od dvanajstega leta dalje. Enako zakonski ob smrti svojega sodruga, torej ob nastopu vdovskega stanu. Podobno dekle, ki odhaja v tovarno ali daleč služiti, ako to v marsičem spremeni njen način življenja, fantje, predno odidejo k vojakom ali ko se vrnejo, dijaki abiturijenti, ko odhajajo na univerzo, izseljenci, predno zapustijo domovino. Zlasti je treba priporočiti dolgo spoved tistim, ki hočejo od doma v take kraje, kjer je malo katolikov ali kjer ni duhovnikov, ki bi razumeli njihov jezik.

2. Temeljit obrat k Bogu. Dobro je opraviti dolgo spoved, ko človek po razsvetljenju milosti jasno spozna svojo nalogo na zemlji in se po navdihnjenju Sv. Duha odloči za dosledno krščansko življenje. To je za vsakega milosti polno srečanje z Bogom, trenutek, ko ga Križani, kakor je obljubil, pritegne popolnoma k sebi in ga odreši posvetnih blodenj. Taki časi milosti so navadno duhovne vaje ali sv. misijon. Zato je važno, da ne zamudimo tega Gospodovega mimohoda. Zdaj nudi Gospod svojo roko, da reši vsako dušo, kakor je rešil ubogega Petra iz valov. Zato je dolga spoved zelo iskreno treba svetovsti vsem tistim, ki se resno udeležujejo sv. misijona in je še nikdar niso opravili. Kdor pa je že doživel tak veliki dan milosti, lahko ponovi spovedi od zadnje dolge, ni mu pa to za duhovni napredek nujno potrebno.

3. Bolniki, če morejo, naj tudi pred smrtjo opravijo daljšo spoved, da bodo mirnejši in da bo njihov zadnji boj lažji. Često dušni mir, ki ga dobi bolnik po dobri spovedi, vpliva blažilno tudi na telesno zdravje, kakor trdijo tudi zdravniki.

Boječe osebe naj opravijo dolgo spoved le enkrat. Nekoliko skrupulantne ali pretankovestne duše hočejo večkrat ponavljati tudi dolge spovedi. Vedno jih še nekaj skrbi. Takim tudi ponovljena dolga spoved ne bo dala miru, ampak bo njihovo duševno stanje le še poslabšalo. Zato nikdar ponavljati dolge spovedi! Rana se ne bo zacelila, če jo znova odpreš, ampak če jo pustiš v miru. In pretankovestnost je taka rana.

Slednjič: Kako naj opravimo dolgo spoved? Pripravi se kakor za vsako spoved, le bolj temeljito si izprašaj vest za ves čas, za katerega ponavljaš. Predvsem pa skrbi za globoko, do dna srca segajoče kesanje! Saj je prav to veliko kesanje pri dolgi spovedi največ vredno. Zato naj vsak dobro sodeluje z misijonskimi govori! In tiste dni pred spovedjo več moli!

V spovednici povej približno tako-le: Rad bi opravil dolgo spoved za -recimo- pet let nazaj. Potem začni spoved, najboljše z najtežjim grehom, ki ga najbolj nerad poveš, ostalo pa povej po redu po božjih in cerkvenih zapovedih. Dobro je, da si za dolgo spoved vzameš na pomoč ogle-dalo vesti v molitveniku. Male grehe povej kratko in bolj splošno; n. pr. jezil sem se, lagal sem, slabo sem molil. Potem prosi spovednika, da še sam kaj vpraša. Kdor pa ne more vsega sam pripovedovati, naj takoj spočetka prosi spovednika pomoči, ta bo že vedel, kako mora ravnati.

Da je pa dolga spoved lažja, je potrebno, da spovednik ve takoj spočetka, s kako dušo ima opraviti. Zato naj bi vsak, še predno se začne obtoževati, povedal svojo starost in stan. Spovednik potem ve, česa ni treba vpraševati, kaj pa je bolj potrebno, ve dati bolj primeren pouk, pribrani se pa tudi čas in spraševanje, ki je nadležno za oba. Splošen opis življenja je tudi zelo primeren. Kdor je oprav-

ljal veljavne spovedi, naj pove najprej smrtne grehe, če mu jih vst očit, od zadnje spovedi, gotem pa reče, da bi rad tudi prejšnje ponovil. Tako bi najlepše v celoti povedali n. pr. tako-le: „Prosim sv. blagoslova, da se svojih grehov prav in čisto spovem. Sem dvajsetletni fant, živim pri starših. Hodim k spovedi štirikrat na leto. Zadnjič sem bil pred tremi meseci. Od tedaj sem grešil . . . Zdaj hočem ponoviti spovedi od svojega petnajstega leta dalje . . . Prosim, zdaj pa me še kaj vprašajte, če se Vam zdi potrebno.“ —

Po opravljeni spovedi naj se duša spočije v svojem usmiljenem Bogu. Nikar ne razmišljaj, je-li bilo vse v redu, ampak opravi pokoro vesel svojega dušnega ponovljenja! Dobro je enkrat si poklicati v spomin dobre sklepe in se o njih pogovoriti z Gospodom v zakramentu ljubezni. Misli na besede božjega Učitelja; »Povem vam, da bo v nebesih večje veselje nad enim grešnikom, ki se spokori, kakor nad devet in devetdesetimi pravičnimi, ki ne potrebujejo pokore«. Veselje bo pa. tudi v duši, ki bo po dolgi spovedi razumela, kako velik zaklad imamo v sv. spovedi.

Pridite torej in okusite to milost sv. misijona!

Pet zapovedi za sv. misijon.

1. Pridi gotovo! Za človeka je nujno potrebno, da vsaj včas globoko pogleda v svojo notranjost, da se zbere, da napravi nekako duhovno bilanco, da ve vsaj kako stoji z njegovo dušo in zveličanjem. Ne odteguj se misijonu z praznimi izgovori, ne bodi malenkosten, ne pusti, da bi te zadržala pokvarjena, frivolna družba; ne boji neznačajan in se ne sramuj tega, kar je dobro, plemenito. Sramota za moža, če opusti skrb za svojo dušo iz sramu pred malovernim svetom!

2. Prihajaj redno k misijonskim govorom! Misijonski govori so v celoti zaokroženi, za to se priporoča, da poslušamo, kolikor pač mogoče, vse govore ali vsaj večino. Vsaj dva govora na dan naj skuša vsak poslušati. Seveda je treba za to nekoliko požrtvovalnosti, treba je takrat delo tako urediti, da more skoro vsa družina k misijonskim govorom. Radi okoličanov smo izbrali ravno sedanjí čas, ko ni več takega dela na polju; za meščane je pa tudi izbran tak čas cerkvenim govorom, da se jih morejo udeležiti delavci, trgovci in obrtniki kljub svojemu delu.

3. Prihajaj iz pravega namena! Ne kakor farizej, ki bi iskal pezdí, nad katerim bi se izgledoval, da bi le kritiziral, ne iz prazne radovednosti, ampak kot iskalec resnice in Boga, kot mož poštene volje, ki govori: „Gospod, kaj želiš, da storim —?“

4. Ohrani po možnosti zbranost. Ne zahajaj takrat v gostilno, ne v kino, ne k predstavam, ne v hrupno družbo, ne beri kakih romanov, ki bi zaposlili tvojo domišljijo. Takrat osredotoči svoje misli pri Bogu, pri resnicah, ki jih bo obravnaval misijonar na prižnici. V tako zbrani duši govori Gospod —.

5. Opravi dobro spoved! To je pglavitno! Brez spovedi ni misijona. Opravi dolgo spoved! Na spoved se dobro pripravi!

Tutto per la Bellezza!

V veliko brzino je drvel brzovlak po lombardski ravnini. Vinogradi, polje, vinogradi polje in vasi — tako enakomerno je brzela mimo nas lepa dežela, da je postalo že dolgočasno v kupeju. Pa začnem ogledovati razne slike po stenah. In takoj nasproti me zbode v oči kričeča reklama: Dekle, napolnago, drži pred seboj ogledalo v rokah, spodaj pa napis: »Tutto per la Bellezza — Vse za lepoto!« Instituto Hermes Milano izvršuje lepotne operacije.

Tutto per la Bellezza! Vse za lepoto! Vse za lepoto telesa! To je nekak življenski program posvetnjakov in posvetnjakinj.

Da me ne bo kdo napak namenoma umeval povdarjam, da je tudi telesna lepota od Boga, da smo dolžni po krščanskem nazoru tudi za svoje telo skrbeti. To je torej celo čednost, če se človek dostojno, okusno, stanu primerno oblači, če tudi na umeten način skrbi za svojo zunanost in pokriva svoje telesne napake. V človeku je od Boga dan čut in smisel za lepoto, hrepenenje po lepoti. Torej niti najmanje ne obsojamo človeka, naj si bo kate-regakoli spola, če skrbi za lepoto svoje zunanosti, obleke, obraza itd.

Ravno radi tega pa, ker je katoliška cerkev vedno gojila smisel za umetnost, za lepoto, je tudi obsojala taka početja, ki kvarijo naravno lepoto človeškega telesa, ki ustvarjajo iz človeka — spako ali karikaturu.

To je zdrav človeški razum, ki sodi, da se pač dekle s svojimi 20 leti nekoliko drugače oblači, kot stara častiljiva mati s svojimi sedmimi križi na hrbtu. Če bi n. pr. 20 letna gospodična naenkrat začela hoditi po mestnih ulicah v kostumu 70 letne mamice, bi jo vse smatralo za prismojeno. Isto velja tudi, če se stara, častiljiva dama oblači tako, kakor se sicer deklice s kakimi 16 leti. Da bi zgledala mlada, si barya lica, usta in oči — in druží v eni osebi licej in muzej —.

Tutto per la bellezza — vse za lepoto! To hrepenenje se neredko sprevrže, s tujko rečemo: degenerira, da človek išče lepote tako, da svoje dostojanstvo tepta in pravo lepoto uničuje. Če si človek išče lepote na naraven in neprimeren način, osmeši s tem samega sebe, ustvarja iz sebe spako.

Če se ne motim, sem v Parizu — ali v kakem drugem večjem mestu na popotovanju nekoč videl tale prizorček: V hotelsko restavracijo pride dama, koliko let jih je imela na hrbtu, pač skoro ne bi bilo mogoče določiti, ker je imela na debelo pobarvano lice in ustna, kakor kak kranjski panj v čebelnjaku svojo končnico. Pa se vsede k nasprotni mizi, vzame iz svoje torbice ogledalo, ga postavi na mizo in začne z nekakim rdečim klcem slikati svoje ustnice, kar neženirano sredi javnega lokala. Pri nas bi se bili temu začeli na glas krohotati, jaz sem smeh zelo težko zadrževal. Pa sem opazoval, kaj bodo napravili pri tem prizoru moški. Bila je zelo izbrana družba, obnašali so se, kakor da tega ne opazijo, le tu in tam sem opazil kako je sosed zaničljivo namignil svojemu tovarišu. Kdo bo spoštoval tako bitje, tako karikaturu?!

V svojem kranjskem firbcu sem bil zelo radoveden, kako bo sedaj ta »dama« zavžila svoje kosilo. No bilo je res komično in trebalo je mnogo zatajevanja, da nisem bušil v smeh, ko sem videl pred seboj ta »marter«, ki se je mučil na razne umetne načine, da bi si z jedjo ne pomazal svojih pobarvanih usten. — Kaj ni to spaka!?

Tutto per la bellezza! Včasí se porodi kaka moda, ki je čisto navaden izrodek boleznega razpoloženja, greha, perversnosti.

So dame, ki nočejo imeti otrok. To je za nje nekam poniževalno, da bi rodile in vodile otroke. — Ker pa pač svojega materinskega nagona ne more popolnoma zatreti, pa si mora najti mesto naravne ljubezni do otroka kak nadomestek. Tako si take dame rade izberejo kakega psička, kateremu darujejo ljubezen, ki bi jo morala dajati svojim otrokom. Tako si kupijo kakega eksotičnega kužeta v družino, ker nočejo kupiti otroka.

Nekje sem tudi v hotelu gledal tale prizorček: V restavracijo sta vstopila mož in žena, oba mlada, pa tudi v vsem »moderna«. Ko se vsedeta za mizo, spusti dama iz svojega mufa — ali kaj je bilo — golega ščeneta in ga posadi na stol poleg sebe. Za ščeneta je moral prinesiti postrežnik kosilo na krožniku na mizo. Ko se je pse najedlo, ga dvigne njegova gospodarica in -huš-, pa ga vtakne za nederje. Seveda se je temu vsa okolica primerno nasmehnila.

Na drugi strani je pa v kotu obedovala družinica, oče in mati s par porednimi otročiči. Neprestano so malčki brbrali, izpraševali, nagajali, da jih je morala mamica vedno miriti in uganjati. A to je delala z ljubeznijo in potrpežljivostjo. Nehote so se od »pasje matere« vseh oči obračale v oni kot in primerjale obe materi. Ena vsa »lepa«, v svili in pomadi, druga pa zgarana, skromna. Katera je bila pač lepši?! Odgovor je jassen!

Tutto per la bellezza! Vse za telesno lepoto? Kaj je človek končno res le kup kosti in več ali manj tolstega mesa? Kaj je res vse le telesna lepota?! Saj je vendar odličnejši del našega bitja — duh, duša. Za to bi moral normalni človek v prvi vrsti skrbeti za lepoto svoje duše.

Bog je naš vzor, po katerem moramo stremeti z vso dušo, z vsem srcem, z vsemi močmi. Bog je Lepota sama, absolutna lepota, vsa lepota. Tej lepoti približati se, podobni postajati, to bi moralo biti hrepenenje vsega našega življenja. Vse za to Lepoto, to bi morala biti naša življenjska naloga. Po božjem Srcu vspodobiti svoje srce, za to bi morali delati, za to truditi se in če treba tudi trpeti. Da, tudi trpeti! Koliko posvetnjaki trpe za lepoto svojega telesa! Saj je že nekak pregovor: »Kdor hoče biti lep, mora trpeti«. Koliko zatajevanja si nekateri nalagajo za to, da bi bilo njihovo telo lepše v smislu posvetnjakov. Kako se nekatere dame postijo, da bi dobile vitko linijo; cerkvenega posta, da bi dušo očistile, pa ne drže! Koliko mraza pretrpe nekatere gospodične! Tutto per la bellezza — Vse za lepoto, da bi svet gledal njih napol nago telo, občudoval njih stas, hodijo celo v mrazu napol nage. Kaj bi rekli, če bi bilo treba v cerkvi le en odstotek toliko trpeti. — V cerkvi pa jim je že mal prepih, slab zrak, sopara, zadosten vzrok, da se branijo božje, duhovne lepote. Tožijo o slabem zraku v cerkvi! V nočnih lokalih, v gledališčih, v kavarnah in kabareti je stokrat slabši zrak, a to jih ne ovira hoditi tja. Le v cerkvi se tako hitro najde vzrok —! Kako težke operacije nekateri vzamejo na se, da bi odpravili kako telesno napako! Koliko jih celo svoje življenje tvega pri tem! Za duševno lepoto pa nikake žrtve. —

To so karikature — spake! Zakaj, kakor smo videli, da oni napravljajo iz svojega telesa karikaturu, spako, ki na nenaraven način skrbi za lepoto svojega telesa, ki pokvarja svojo naravno odličnost, tako napravljajo še večjo karikaturu iz sebe oni, ki zanemarljivo to, kar je poglavitno — dušo!

Tutto per la bellezza! Vse za lepoto duše —!

Verouk na obrtno-nadaljevalni šoli.

V zadnji številki smo poročali, da se je napravila prošnja na šolski odbor obrtno-nadaljevalne šole v Kranju, da bi se uvedel verouk na obrtno-nadaljevalno šolo. Na to vlogo je dobil župni urad v Kranju od istega odbora sporočilo, da se je na seji šolskega odbora obrtno-nadaljevalne šole sklenilo, »soglasno, da se tej prošnji ne ugotovi, ker se je o tej zadevi že pred par leti vsestransko razpravljalo in prišlo do zaključka, da naj se verouk ukine, ker ni bilo v tem predmetu prav nobenih uspehov... V obče se je pri seji povdarjalo, da se po obstoječem in odobrenem pravilniku, ki verouka ne predvideva, nikakor ne more število učnih ur v korist drugemu neobligatnemu predmetu znižati. Zastopnika obrtnikov in Obrtne zadruga sta pa ugovarjala povečanju števila učnih ur ali pa prikrajšanju kakega drugega predmeta.« Z ozirom na utemeljevanje te odklonitve naj ugotovimo nekaj dejstev, ki jasno kažejo, da ti razlogi ne drže, oziroma da niso take kakovosti, ki bi onemogočali poučevanje verouka na tej šoli.

Pred vsem glede uspehov, ki jih baje ni bilo nič v tem predmetu! Če na kranjski obrtno-nadaljevalni šoli res morda ni bilo uspehov, je to pač le žalostno izpričevalo za šolo samo! Če so na takih šolah lepi uspehi na Jesenicah, ki je pač malo večji kot Kranj, če so dobri uspehi v Tr-

žiču in na vseh šolah v srezu, je pač zelo žalostno priznanje za kranjsko obrtno-nadaljevalno šolo, če njen predstavitelj to očito prizna, da ni bilo uspehov...!

Ali je res kranjski obrtni naraščaj najslabši v vsem srezu? Ali je res tak, da bi duhovnik v tej šoli ne mogel doseči povojnega uspeha? Poučeval sem sam na obrtnih šolah verouk v Ljubljani in v Tržiču, poizpraševal sem sedaj gg. katehete na teh šolah, a sem sam videl v Ljubljani in v Tržiču najlepšo disciplino v šoli in sem od drugih katehetov — posebno iz Jesenic in Tržiča dobil isto zagotovilo, da je na šoli najlepša disciplina in da se mnogo doseže pri tej mladini.

Torej ali res samo v Kranju ni mogoče doseči pri verouku uspehov? Če bi bilo to res, kar dvomim —, pot ni da lastni šoli njen upravni odbor tako izpričevalo, da bi bilo najbolje, da oblast tako šolo zapre, ali pa jo izroči takemu vodstvu, ki bi moglo iz kranjske obrtno-nadaljevalne šole ustvariti tako šolo, kot so drugod. Če pa naša šola in mladina ni taka, kot jo slika njen predstavitelj, potem pa tudi ta razlog za odklonitev verouka ne drži!

Povdarjam, da se poučuje verouk po vseh obrtno-nadaljevalnih šolah v srezu, dasi v pravilniku ni ukazano! Če je v Tržiču, na Jesenicah in v Škofji Loki možno uvrstiti verouk v urnik obrtno-nadaljevalne šole, bi bilo po mojem skromnem mnenju pač to možno tudi v Kranju! Drugod plačujejo šolski odbori radevolje tudi gospode katehete, v Kranju se je pa šolski odbor raje odrekal podpori okrajne blagajne, kakor da bi bil vpeljal verouk na šolo.

Povdarjam, da je sveta dolžnost vsakega župnika, da skrbi za to, da se doraščajoča mladina poučuje v verouku, za to bo vsak kranjski župnik moral po svojem poklicu skrbeti za to, da se verouk vpelje tudi v obrtno-nadaljevalno šolo v Kranju. Če ne uspe, to pač ni njegova krivda!

To se mi je zdelo potrebno ugotoviti.

Župnija Kranj.

Oznanila za november.

1. Praznik vseh svetnikov, ob 6. sv. maša z enim, ob 10. peta z dvema blagoslovoma. Pop. ob 2. litanije vseh svetnikov, na to pridiga, po pridigi procesija na pokopališče, kjer bodo večernice in libera. Na pokopališču bo postavljena skrinjica za mile darove. Zvečer ob 6. bodo v župni cerkvi vsi trije deli sv. rožnega venca za duše v vica.

V soboto 2. spomin vernih duš. Na Rupih 3 svete maše, ki se prično ob 5. uri zjutraj, po zadnji maši bo v cerkvi in na pokopališču tam libera. V župni cerkvi se prično 3 svete maše ob 6. uri. Ob 7.15 so jutranjice za umrle, ob 8. uri slovesna sv. maša za mrtve.

Popolni odpustki — se morejo dobiti od opoldan na praznik vseh svetnikov do opolnoči na vernih duš dan vsakokrat, kadar kdo obišče župno ali kako drugo cerkev ali kako javno kapelo in vsakokrat moli v namen svetega očeta papeža, če je prejel ta čas sv. zakramente.

Sv. misijon se prične popoldne ob 6. uri z misijonskim govorom, po govoru litanije M. B.

3. Zahvalna nedelja, ob 6. in 10. uri sveta maša z blagoslovom. Darovanje za cerkev bo po vseh službah božjih dopoldan in popoldan. Misijonski govori ob 6., 8., 10. in pop. ob 3. uri. Ob 2.30 križev pot in po govoru litanije presv. Srca Jezusovega.

4. do 9. Vsak dan zjutraj misijonski govor ob 6. uri, pop. ob 5.30 in 7.30. Sveta maša zjutraj ob 5.30. Ob 5. uri pop. križev pot, ob 7.15 litanije M. B.

Spoved za otroke osnovne šole je v ponedeljek, 4. ob 2. uri, najprej kratek nagovor in priprava na spoved, zato naj vsi otroci pridejo točno ob 2. uri v župno cerkev. Dne 5. novembra bo za šolsko mladino ob 8. uri sv. maša s skupnim sv. obhajilom.

Spovedovanje za odrasle se prične v torek, dne 5. novembra pop. V pondeljek pop. in v torek dop. se bodo spovedali bolniki in starčki, ki ne morejo v cerkev, na domu. Prosimo, da o pravem času obvestite v župni pisarni ali pa pri cerkveniku, kam naj pridemo spovedat.

Spovedovalo se bo vsak dan na to od 5. ure zjutraj do 12. ure opoldan in popoldan od 3. do 9. ure zvečer. Na vsaki spovednici bo zapisan spovednik, ki bo v njej spovedoval. Stalno bo na razpolago 7 spovednikov.

10. XXV. nedelja po binkošti, sklep sv. misijona. Ob 6. uri govor, na to skupno sv. obhajilo, sveta maša z blagoslovom, ob 8. uri govor in sv. maša, ob 10. uri govor in sveta maša z dvema blagoslovoma.

Sklep sv. misijona pop. ob 4:30 govor, blagoslov nabožnih predmetov, procesija z Najsvetejšim po Glavnem trgu in nazaj, nato zahvalna pesem. K procesiji pridite s prižganimi svečami.

17. XXVI. nedelja po binkošti. Služba božja po navadi, po litanijah ura molitve za fante in moške, 20. ura.

19. Sv. Elizabeta, ob 5:30 v kapeli Srca Jezusovega pridiga za III. red, vesoljna odveza in sv. maša za III. red.

24. XXVII. nedelja po binkošti, zadnja po binkošti, služba božja po navadi. Ob 6. uri skupno sv. obhajilo za dekleško Marijino družbo.

30. Sv. Andrej, ob 7. uri sv. maša v Čirčičah.

Razno.

Nabirka za misijone. Za družbo za širjenje vere je nabrala z nabiralno polo ga. Jožefa Benedik skupno Din 1320-60. Vsem darovalcem se za darove najtopleje zahvaljujemo.

Grobove na pokopališču na praznik vseh svetih vsi okrasite! Kdor ne bo negoval groba svojih domačih, temu se grob ne bo prepustil dalje, ampak se bo prekopal.

Sv. misijon v Kranju bodo vodili trije oo. Lazaristi iz Ljubljane.

Kmetijsko-gospodinjstva šola v Marijanišču. V zimski 5 mesečni tečaj se je prijavilo 19 gojenk.

Govori na pokopališču ob priliki pogreba se smejo vršiti le z dovoljenjem župnika. Kadar bi kdo želel ob taki priliki govoriti, mora prositi tozadevno dovoljenje v župnem uradu. Vsak politično ali agitatorično pobarvani govor je na pokopališču prepovedan in tudi nedostojen, pa tudi kake inkriminacije ali očitjanja so ob taki priliki zelo neprimerne.

Mrliška kronika.

28. Novak Jakob, posestnik - užitkar, Premskovo 33, rojen 22. julija 1854, umrl 3. maja.

29. Kristan Albin, trgovski pomočnik, Kranj-Šmartin, rojen 7. novembra 1905, se je ustrelil 4. julija.

30. Tomc Martin, orožniški postajevodja v pokoju, Premskovo 87, rojen 9. novembra 1852, umrl 16. julija.

31. Cegnar Stanko, jurist, Kokriško predmestje 57, rojen 16. aprila 1908, umrl v ljubljanski bolnici 23. julija.

32. Kocmut Hinko, sin trgovca, Kranj 89, rojen 19. junija 1906, umrl 24. julija.

33. Kozjek Anton, posestnik, Čirčiče 21, rojen 12. januarja 1872, umrl 24. julija.

34. Starovašnik Frančiška, zasebnica, Kranj 91, rojena 25. februarja 1858, umrla 25. julija.

35. Mrak Janez, zemljak, Čirčiče 24, rojen 28. junija 1869, umrl 26. julija.

36. Černivec Lovro, rojen in umrla 17. julija.

37. Černivec Rozalija, dvojčka, Premskovo 73, rojena in umrla 17. julija.

38. Schiffrer Ivan, župnik v p., Klanec št. 16, rojen 12. decembra 1864, umrl 1. avgusta.

39. Stare Marija, užitkarica, Premskovo 67, rojena 1857, umrla 5. avgusta.

40. Urbanc Vinko, sin posestnika, Rupa št. 9, rojen 15. julija 1929, umrl 18. avgusta.

41. Simonetič Neža, zasebnica, Kranj 25, stara 69 let, umrla 20. avgusta.

42. Labernik Marija, zasebnica-vdova, Kranj 64, stara 67 let, umrla 22. avgusta.

43. Fliegl Terezija roj. Pintar, zasebnica - vdova, Kranj 98, rojena 24. novembra 1845, umrla 16. avgusta.

44. Zupan Rozalija, zak. hči delavca, Kranj 5, stara 10 let, umrla 25. avgusta.

45. Krt Angela, hči posestnika, Premskovo 6, rojena 7. maja 1929, umrla 28. avgusta.

46. Anderwald Albin, posestnik in trgovec, Kranj 177, rojen 25. januarja 1875, umrl 1. septembra.

47. Zupan Ivan, užitkar, Kranj, Savsko predmestje, rojen 1861, umrl v Ajbeljnu pri Banja Loki 11. septembra.

48. Pokorn Peter, posestnik, Premskovo 32, rojen 26. junija 1861, umrl 16. septembra.

49. Jenko Ivan, sedlar in tapetnik, Kokriško predmestje 26, rojen 8. julija 1869, umrl 16. septembra.

50. Veršnik Ivan, delavec, Premskovo 46, rojen 1. maja 1879, umrl 25. septembra.

51. Perne Marija roj. Bizjak, kočarja žena, Huje 19, rojena 12. decembra 1865, umrla 29. septembra.

52. Lazar Franc, mizar, Premskovo 80, roj. 9. marca 1859, umrl 30. septembra.

53. Grašič Anton, krojač, Huje, rojen 13. jan. 1854, umrl 8. oktobra.

Župnija Šmartin.

Oznanila.

1. novembra. **Praznik vseh svetnikov.** Zjutraj ob 6. in 9. božja služba z blagoslovom, popoldan ob 2. litanije vseh Svetnikov, pridiga za verne duše v vicah, molitve za mrtve, obisk pokopališča in libera pred križem na pokopališču.

2. novembra. **Spomin vernih duš v vicah.** Prve tri maše bodo od pol 6. ure naprej, sv. obhajilo pred prvo in po zadnji sv. maši; druge tri sv. maše od pol 8. ure naprej, tretja sv. maša bo peta, po maši libera v cerkvi in na pokopališču. — Kdor opravi spoved in sprejme sv. obhajilo, zamore v času od poldne, to je 12. ure 1. nov. do polnoči 3. novembra zadobiti tolikokrat popolen odpustek, kolikorkrat obišče v tem času kako cerkev, farno ali podružno in tam moli nekoliko po namenu sv. Očeta. Odpustki pa se morejo zadobiti le za duše v vicah.

3. novembra. **XXIV. nedelja po binkošti, zahvalna nedelja.** Božja služba ob 6. po navadi, ob 9. z blagoslovom, potem zahvalna pesem za spravljene poljske pridelke; popoldan ob 2. ura molitve pred izpostavljenim sv. R. T. in litanije Srca Jez.

10. november. **XXV. nedelja po binkošti.** Božja služba ob 6. po navadi, popoldan ob 2. uri kršč. nauk in litanije.

11. november. **God sv. Martina**, farnega patrona. Sv. maša ob 6. in 9. uri.

12. november. **Dan vednega češčenja za župnijo Šmartin** — po sledečem redu:

V pondeljek zvečer po Ave Mariji $\frac{1}{4}$ ure slovesno zvonjenje. Zvoni se tudi slovesno zjutraj o pričetku; začetek vsake ure naznani veliki zvon.

V torek ob 6. se izpostavi sv. R. T., in ostane izpostavljeno zvečer do 6. ure.

Ob 6. uri sv. maša in obhajilo.

Ob 7. druga sv. maša; od 7. do 8. molijo fantje in moške iz zunanijh vasi, od 8. do 9. molijo dekleta iz Brega, Drulovke, Orehka, Gor. Save in Šmarjetne gore.

Ob 9. križev pot in sv. maša.

Od 10. do 11. molijo dekleta iz Zg. in Sred. Bitnja.

Od 11. do 12. šolarji iz ponavljalne šole.

Od 12. do 1. dekleta iz Stražišča.

Od 1. do 2. šolarji iz vsakdanje šole.

Od 2. do 3. žene iz Brega, Drulovke, Orehka, Gor. Save in Šmarjetne Gore.

Od 3. do 4. žene iz Zgor. in Sred. Bitnja.

Od 4. do 5. žene iz Stražišča.

Od 5. do 6. moške in fantje iz Stražišča.

Ob $\frac{3}{4}$ 6 litanije Srca Jezusovega, zahvalna pesem in blagoslov. Kdor moli sv. R. T. in je prejel sv. zakramente, dobi popolen odpustek.

17. november. **XXVI. nedelja po binkošti.** Slovesno praznovanje farnega patrona sv. Martina.

Zjutraj ob 6. pridiga, darovanje za cerkev in sv. maša z blagoslovom.

Ob pol 10. uri pridiga, darovanje za cerkev in slovesna petja sv. maša z 2 blagoslovoma.

Popoldan ob pol 3. pete litanije M. B. z 2 blagoslovoma, po litanijah darovanje za cerkev.

19. novembra. **Sv. Elizabeta.** Po maši vesoljna odveza za III. red.

21. novembra se prične **devetdnevnica v čast sv. Frančiška Ksav.** Vse delavnike od 26. nov. do 30. nov. bo sv. maša v Stražišču v kapeli sv. Frančiška Ksav.

24. november. **Zadnja nedelja po binkošti.** Božja služba po navadi.

30. november. **Sv. Andrej apostol.**

Kronika.

Poročeni:

1. Zevnik Franc, zidar iz Mavčič in Ivana Šilar iz Brega 29. poročena 6. oktobra.

2. Žun Janez, čevljar iz Moš, župnija Smlednik in Lucija Rechberger iz Stražišča 102, poročena 13. oktobra.

3. Janez Jugovic, mizar iz Stražišča 158 in Marija Rozman, kajzarica iz Stražišča 126, poročena 13. oktobra.

Umrli.

Jera Rechberger, posestnica v Stražišču 102, vdova, stara 63 let, umrla 28. sept.

Mate Mamič, tovarniški delavec, iz Trogira v Dalmaciji, star 75 let, umrl 7. oktobra.

Duh. svetnik Fran Pokorn.

Iz cerkvene zgodovine Kranja.

(Nadaljevanje.)

V točki 14. in 15. govori škof o papeževih pismih, ki so shranjena v Gornjemgradu, kamor ni mogel 3 mesece radi verskih reformacijskih zadev po Dolenjskem in radi deželnega zbora zadržan, (kakor je že osebno povedal Klementu), in o prepisih, katere lahko preskrbi, če bo treba v dokaz svojih pravic. — Vse to poroča škof očaku v vsej udanosti in spoštovanju ter pričakuje ljubeznivega pismenega odgovora izročivši vse in posamezno previdnosti in razsodnosti očakov.

Kdaj sta prošt ljubljanski in vikar kranjski z omenjenimi pismi (dokumenti) odpotovala v Videm na Laškem ni povedano. Kako sta opravila in kaj dosegla ondi, tudi ni izrecno omenjeno. Sklepamo pa vendar lahko iz poznejših dogodkov, kak uspeh sta imela pri tem poslanstvu. Prošt Freydenschuss, ki je nelepo dogospodaril v Škofji Loki in tudi v Radovljici kot prošt, je moral l. 1603. resignirati na proštijo. Kranjski vikar Klement pa prejme od očaka dne 10. sept. 1602.¹⁾ pismo, s katerim ga on potrjuje in vme-

ščuje pravim župnikom v Kranju in naroča naddiakonu Gorenjske Trebuhane, da ga vpelje, kakor da ne bi bil še vmeščen in ljudstvu predstavljen. Zakaj tako, saj je vendar že prisegel svojemu škofu? Kamniški župnik Trebuhan namreč kot naddiakom Gorenjske je napačno informiral očaka o tej zadevi.²⁾ Sporočil mu je, da je Klement vsiljenec, ker je prejel župnijo brez pravic. Cesar Maksimilijan je, kakor znano, patronat nad kranjsko župnijo izročil ljubljanskemu škofu Ravbar, zato so sklenili tudi sodnik in mestni svet kranjski, da z dovoljenjem papeževim vtelesijo kranjsko župnijo ljubljanski škofiji Oglejski oče je temu ugovarjal, češ, da Kranj nikdar ni bil postavno iztelesen od Ogleja. Ako so ljubljanski škofje zadobili patronsko pravico, smejo vsled tega le uživati župnijske dohodke, ne pa postavljati župnikov in lastiti se jurisdikcije. Škof Kranja ostane oče, ki ima pravico od ljublj. škofa za Kranj voljene in njemu prezentirane župnike potrditi. In če je škof ljubljanski od vojvode postavljen za komisarja v verskih zadevah, zaradi tega še ni zadobil nikake jurisdikcije. Klement naj toraj izobči, škof pa kaznuje, če ne dokaže svojih dozdevnih pravic — veli oglejski oče.

Ako je oglejski oče izvrševal svojo vrhovno oblast nad župnijami ljubljanske škofije, dokler ta še ni bila ustanovljena in izvzeta iz očakove jurisdikcije ter naravnost sv. stolici podrejena, ja popolnoma pravilno. In dokler Kranj še ni bil vtelesen mizi ljubljanskega škofa, je bilo tudi vse v redu, ako je oče izvrševal svojo jurisdikcijo ondi po svojih pooblaščenih. Kar pa počenja oče in njegov naddiakom Trebuhan zdaj po izvzetju ljubljanske škofije iz očakove oblasti in njene podrejenosti naravnost sv. stolici ter vtelesenju Kranja ljubljanskemu škofu, to pa presega že ne le vse meje dostojnosti, marveč je naravnost nasilje. Zdi se, da oče ne priznava ustanovitve ljubljanske škofije, ali pa bi rad imel ljubljanskega škofa za svojega podrejenca (sufragana). To je razvidno iz tega, ker je zagrožil očakov vizitator, kakor smo omenili zgoraj, da bo napel vse moči, da spravi pod očakovo jurisdikcijo tudi vse one župnije, katerim patron, pa obenem tudi naddiakon je ljubljanski stolni prošt. In kar je njegov predprednik l. 1507. napravil, ko je pri vtelesenju Kranja ljubljanski izvzeti škofiji izrekel svoj »placet et fiat«, o tem noče sedanjí oče tudi nič vedeti. Pri takih razmerah pač tudi škof Chroen ne more pri vsej svoji miroljubnosti rok križema držati in molče prenašati intrige ter pustiti teptati svoje pravice od strani svojih nasprotnikov. — Kar ni bilo sto let v navadi, zakaj bi se moralo zdaj proti vsem privilegijem vpeljavati na novo, protipostavno, vsiljivo, namreč: potrjevanje in vmeščavanje kranjskega mestnega župnika po oglejskem očaku ali njegovem namestniku. Prvo, kar je škof Chroen v tej zadevi ukrenil, preden se je obrnil s prošnjo na vladarja kot patrona, je, da je očakov dekret ali potrdilno listino Klementa župnikom kranjskim glosiral³⁾, da je s tem obrazloženjem pokazal, kako napačno je oče informiran o kranjskih razmerah:

1.) Slabo dokazuje oče, pravi, trdeč, da je Mgr. Janez Friderik Klement oglejske škofije. Rojen je namreč v Ljubljani, (v mašnika posvečen pa v Gornjem gradu⁴⁾ na veliko soboto: 28. marca 1587. od škofa Janeza Tavčar). —

2.) Pravi, da je župnija bila zdaj izpraznjena (vacans), kranjska namreč. V resnici pa je bil takoj, ko je Treyber odšel, na njegovo mesto postavljen, predstavljen, vpeljan, kanonično vmeščen Mgr. Klement, ki je izpovedal vero in zaprisegel zvestobo škofu dne 14. febr. 1601.

(Dalje prih.)

³⁾ Izvestja muz. druž. I. str. 12., kjer pa Koblar napačno poroča, da je bil Klement postavljen za župnika v Kranju l. 1598., kar je postal šele l. 1601., kakor povedano zgoraj.

⁴⁾ Škof. arhiv: F. B. Priloga B. dne 4. maja 1603.

⁵⁾ Chroenov dnevnik I.

¹⁾ Škof. arh. F. B. kopija D.